

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1984-1985

22 JULI 1985

WETSVOORSTEL

houdende regeling van de opvang vóór en na de schooluren en op schoolvrije dagen van kinderen uit het basis- en secundair onderwijs

(Ingediend door de heer Valkeniers)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Tijdens de laatste jaren is het aantal effectieve lesuren in het basis- en secundair onderwijs voortdurend gedaald. Op normale schooldagen wordt er les gegeven tussen 8 uur 30 en 12 uur en tussen 13 uur 15 en 16 uur. Daarnaast echter is de lijst van de dagen waarop geen onderwijs meer verstrekt wordt, steeds langer geworden :

1. de woensdagnamiddag;
2. de zaterdag;
3. de maanden juli en augustus (vaak beginnend eind juni en doorlopend tot begin september);
4. veertien dagen met Pasen;
5. één week met carnaval;
6. veertien dagen met Kerstmis;
7. één week met Allerheiligen;
8. de talrijke officiële en semi-officiële feestdagen;
9. de dagen vrijaf die de school op eigen initiatief mag toekennen;
10. de dagen waarop de leerkrachten deelnemen aan pedagogische conferenties.

Vermits de ouders die werken, hetzij in de privé-sector, hetzij in overheidsdienst, nooit meer dan vijftientig dagen per jaar vakantie hebben, rijzen voor hen vrijwel onoverkomelijke problemen inzake de opvang van hun kinderen tijdens deze talrijke schoolvrije dagen. Zelfs in de gezinnen waar vader of moeder thuisblijft en waar steeds vaker een aantal werkloze oudere kinderen vertoeven, leidt de veelvuldige en dagenlange aanwezigheid van de jongere broer of zuster niet zelden tot spanningen. Uiteindelijk gaan heel wat van deze tieners rondhangen op straat, in winkelcentra, bioscopen, cafés, discobars enz. Bij een aantal onder hen leidt dit tot vandalisme, diefstal, drug- en alcoholgebruik, seksuele misdrijven en kleine of grote criminaliteit.

Chambre des Représentants

SESSION 1984-1985

22 JUILLET 1985

PROPOSITION DE LOI

organisant l'accueil des élèves avant et après les heures de classe et pendant les congés, dans l'enseignement fondamental et dans l'enseignement secondaire

(Déposée par M. Valkeniers)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Ces dernières années, le nombre d'heures de cours dans les enseignements fondamental et secondaire est en baisse. Les jours normaux de classe, on donne cours de 8 h 30 à 12 h et de 13 h 15 à 16 h. Cependant, la liste des jours pendant lesquels aucun enseignement n'est dispensé s'est constamment allongée :

1. le mercredi après-midi;
2. le samedi;
3. les mois de juillet et août (et souvent la fin juin et le début de septembre);
4. quinze jours à Pâques;
5. une semaine au carnaval;
6. quinze jours à Noël;
7. une semaine à la Toussaint;
8. nombre de jours fériés officiels et semi-officiels;
9. les jours de congé accordés à l'initiative de l'école;
10. les jours où les enseignants participent aux conférences pédagogiques.

Les parents travaillant dans le secteur privé ou public n'ont jamais plus de 25 jours de vacances par an. Cela pose donc des problèmes quasi insurmontables pour assurer la garde de leurs enfants pendant ces multiples congés. Même lorsqu'un des parents reste à la maison et bien qu'un nombre croissant d'adolescents soient en chômage, le fait que les jeunes frères et sœurs n'aient souvent pas classe crée des tensions. En fin de compte, nombre de jeunes passent leur temps en rue, dans les centres commerciaux, cinémas, cafés et discothèques. Cela conduit certains au vandalisme, au vol, à la consommation d'alcool et de drogues, aux délits sexuels, à la petite ou à la grande délinquance.

Voor gezinnen waar beide ouders buitenhuis werken, zijn de problemen uiteraard nog groter. Vermits zij de hele dag afwezig zijn moeten zij hun kinderen thuis zonder enig toezicht achterlaten (tenzij de grootouders nog leven en in de buurt wonen). Anders moeten de buitenhuis werkende ouders trachten een aantal dagen ziekteverlof te bekommen of — en dit gebeurt steeds meer — hun kinderen meenemen naar kantoor of fabriek. Zowel het extra-ziekteverlof als het meenemen van kinderen naar het werk zijn uiteraard niet bevorderlijk voor de rentabiliteit zowel in overheidsdienst als in de privé-sector. Bovendien is het voor de kinderen allesbehalve aangenaam dat zij hun vakantie op dergelijke manier moeten doorbrengen.

Het toenemend aantal vakantiedagen in het onderwijs leidt niet enkel tot sociale en maatschappelijke problemen voor ouders en kinderen, het heeft ook een weerslag op pedagogisch en didactisch vlak. De leerkrachten krijgen het inderdaad steeds moeilijker om hun leerstof gezien te krijgen. En dat men niet kome aandragen met het argument dat in ons onderwijs nog heel wat ballast zou zitten.

De parate kennis en vaardigheid van vele afgestudeerden laten heel wat te wensen over. Ondernemingen of overheidsinstellingen die geschikt personeel zoeken, staan telkens weer verbijsterd over de gebrekkige kennis en opleiding van de kandidaten die zich aanbieden voor een betrekking. Vele sollicitanten blijken niet in staat foutloos te schrijven of keurig te spreken en geven blijk van een ontstellende onwetendheid inzake het bedrijfsleven, de overheidsinstellingen en administratie, de sociaal-culturele sector, de sociale wetgeving, de ziekteverzekering enz. De literaire en cultuurhistorische bagage is eveneens beneden peil.

Welke zin heeft het uit te pakken met nieuwe technologieën zoals informatica en bureautica wanneer men vaststelt dat heden ten dage het vaak zeer veel moeite kost om een degelijke typist(e) of rekenkundig opsteller te vinden? Een verkeerd begrepen drang naar vernieuwing en democratisering en meer maatschappelijke vorming heeft niet zelden tot nivellering en een gebrek aan deskundigheid en vaardigheid geleid.

Onderwijs blijft hoe dan ook nog altijd in belangrijke mate het aanleren van een aantal vaardigheden en het bijbrengen van kennis. Zoniet vervalt men tot een zinloze « Spielerei » waarmee noch de maatschappij noch de toekomstige volwassene zelf gebaat is. In afwachting dat een ernstig herzien van ons onderwijssysteem zal leiden tot een opnieuw centraal stellen van een aantal prioriteiten, kan gepoogd worden tijdens de talrijke schoolvrije dagen de opleiding en de vorming van de leerlingen bij te werken door didactische en culturele activiteiten (bezoek aan fabriek, ziekenhuis, overheidsadministratie, museum, theater, cultureel centrum, enz.). Sommige schoolvrije dagen kunnen ook gebruikt worden om de leerlingen die met een bepaald vak moeilijkheden hebben, bij te werken dank zij een meer individuele aanpak.

Dit wetsvoorstel wil enerzijds een oplossing bieden voor de moeilijkheden waarmee de ouders geconfronteerd worden op schoolvrije dagen en anderzijds de leerlingen betere mogelijkheden verschaffen tot algemene vorming en bijscholing. In een tijd van toenemende werkloosheid is dit allerminst een overbodige luxe.

De hier voorgestelde maatregelen hebben bovendien het bijkomend voordeel werkgelegenheid te verschaffen aan heel wat werkloze leerkrachten. Vermits hier gestreefd wordt naar een didactisch verantwoorde opvang spreekt het vanzelf dat daarvoor een beroep dient gedaan te worden door iemand die een krant of boek leest of een breiwerk afwerkt. De middelen vereist voor deze opvang dienen te worden gehaald uit het budget van de werklozensteun, waar dit geld thans zonder enige arbeidsvreugde wordt uitgekeerd aan mensen die niet beter vragen dan zich ten dienst te stellen van de gemeenschap.

Lorsque les deux parents travaillent, les problèmes sont encore plus grands. Les enfants restent à la maison sans aucune surveillance, sauf si les grands-parents sont en vie et habitent à proximité. Ces parents essaient d'obtenir des congés de maladie ou, comme c'est de plus en plus souvent le cas de ramener les enfants au bureau et à l'usine. Ces solutions ne favorisent évidemment pas le rendement dans les services publics et dans le secteur privé. Pour ces enfants, cette façon de passer leurs vacances n'est pas très agréable.

Le nombre croissant de jours de congé dans l'enseignement crée des problèmes sociaux pour les parents et les enfants et a une incidence pédagogique et didactique. Pour les enseignants, il devient très difficile de voir l'ensemble de la matière. Qu'on ne nous dise pas qu'il y a beaucoup de choses intuitives dans notre enseignement.

Les connaissances et aptitudes de nombreux diplômés laissent à désirer. Les entreprises et les administrations qui cherchent du personnel compétent s'étonnent des lacunes dans les connaissances et la formation des candidats. Souvent, ceux-ci ne peuvent écrire sans faute, ni parler correctement. Leur ignorance des réalités économiques, des organismes officiels et administrations publiques, du secteur socio-culturel de la législation sociale et de l'assurance-maladie est effrayante. Leur connaissance de la littérature et de l'histoire culturelle est également insuffisante.

A quoi bon parler des technologies nouvelles, de l'informatique et de la bureautique s'il est très difficile de trouver un(e) dactylographe ou un rédacteur comptable convenables? En voulant à tout prix rénover, reconverter et améliorer la formation sociale, on a souvent abouti au nivellement et à l'inaptitude.

Dans une large mesure, l'enseignement consiste à fournir un apprentissage et à transmettre des connaissances, faute de quoi on pratique un jeu gratuit, dont la société et les futurs adultes ne retirent aucun bénéfice. En attendant qu'une réforme sérieuse de notre enseignement ait rétabli certaines priorités, on peut s'efforcer d'utiliser les nombreux jours de congé dans l'enseignement à parfaire la formation des élèves par des activités didactiques et culturelles (visites d'usines, d'administrations, d'hôpitaux, de musées, de théâtres, de centres culturels) et à offrir aux élèves qui ont des difficultés pour certains cours un enseignement individuel de rattrapage.

La présente proposition entend résoudre les difficultés auxquelles les parents sont confrontés les jours de congé et offrir aux élèves de meilleures possibilités de formation générale et de rattrapage. En cette période de recrudescence du chômage, ce n'est certes pas un luxe.

Les mesures proposées ont encore l'avantage de donner un emploi aux nombreux enseignants en chômage. Il ne suffit pas que les enfants soient surveillés par quelqu'un qui lit un livre ou un journal ou passe son temps à tricoter. Les moyens nécessaires à cet accueil doivent venir du budget du chômage; actuellement, on consacre des moyens financiers à distribuer des allocations à des gens qui ne demandent qu'à se mettre au service de la collectivité.

Ten slotte wil dit voorstel meer uniformiteit brengen op het vlak van de voor- en naschoolse opvang en de opvang tijdens de vrije dagen. Thans bestaat er terzake te veel verschillen tussen de onderwijsinstellingen.

J. VALKENIERS

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Elke onderwijsinstelling waar basis- en/of secundair onderwijs wordt verstrekt, is er toe gehouden de opvang te verzekeren van de kinderen vóór en na de schooluren en op vrije dagen.

Art. 2

De opvang zoals bepaald in artikel 1 dient ten minste verzekerd te worden op de gewone werkdagen vanaf 7 uur tot 18 uur.

Art. 3

De opvang moet geschieden door voldoende gekwalificeerd personeel met dien verstande dat ten minste één personeelslid moet instaan voor twintig kinderen vóór en na de schooluren en dat ten minste twee personeelsleden moeten instaan voor twintig kinderen op schoolvrije dagen. Er mogen niet meer dan twintig kinderen per lokaal worden opgevangen.

Art. 4

Het personeel waarvan sprake in artikel 3 moet bestaan uit personen in het bezit van een diploma van kleuterleidster of elke andere titel die toegang geeft tot het verstrekken van onderwijs.

Art. 5

Het personeel heeft tot taak de kinderen op een pedagogisch verantwoorde wijze bezig te houden door het beoefenen van activiteiten die zowel ontspannend als instructief zijn.

Art. 6

Statuut en bezoldiging van het personeel worden geregeld bij koninklijk besluit.

2 juli 1985.

J. VALKENIERS
L. VANHORENBEEK
F. VANSTEENKISTE
J. SOMERS

Enfin, la proposition tend à uniformiser l'accueil des élèves avant et après les heures de classe et pendant les congés; les différences en la matière sont encore trop grandes entre les établissements d'enseignement.

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

Tout établissement d'enseignement fondamental ou secondaire est tenu d'assurer l'accueil des enfants avant et pendant les heures de classe, ainsi que pendant les jours de congé.

Art. 2

L'accueil visé à l'article 1er doit au moins être assuré de 7 h à 18 h les jours ouvrables ordinaires.

Art. 3

L'accueil doit être assuré par un personnel qualifié, étant entendu qu'au moins un membre du personnel doit s'occuper de 20 enfants avant et après les heures de classe et qu'au moins deux membres du personnel doivent s'occuper de 20 enfants les jours où il n'y a pas classe. On ne pourra accueillir plus de 20 enfants par local.

Art. 4

Les membres du personnel visés à l'article 3 doivent être porteurs d'un diplôme d'institutrice maternelle ou de tout autre titre les habilitant à enseigner.

Art. 5

Le personnel doit occuper les enfants de façon pédagogiquement justifiée, par l'exercice d'activités à la fois récréatives et instructives.

Art. 6

Le statut et la rémunération du personnel sont réglés par arrêté royal.

2 juillet 1985.